КЊИГЕ НЕРОТКИЊЕ

Туга и опомена

Буквица мерничка. – Слово поучително господина Еммануила Совака. – У тѓиографѓи Братанича, Београд, лета 1833.

Добро је да сваки српски земљомерац ову књигу имаде уза се, ако му, сред недоглед-поља, утрну дамари, како би, чит-читнуо с којег листка, док му понад главе победнички загракују вране, колико да одагна помисао на разбојника који би му се у лице могао нацерити, кад види да у њега ни марјаша нема и да је, мучећи га, време изгубио. Иначе, од ове књиге никакве користи.

Наук и премер здраваго разума, истина и прелестъ парчања серпскаго. Прва частъ.

Зашто у Србији истините књиге без потписа ауктора у тајном друку излазе и зашто су под полицајном присмотром све штампарнице и сви писмени људи?

Луда земља илити отимање српског бојарства око пустог турског.

Наречена књига (као и претходна: тајно печатана и испод руке распарчавана, попут оних романа који и дамама чине пријатности) лаицима казује да би требало искоса гледати на ослобођење Србије из ропства турскога, а земљомерцима – акуратно да свиде свој положај, пре негли отпочну било какву кампању која се не тиче сиротињских њива. Није за бацити, али је овакву књигу боље изгубити негли под јастуком да ти је нађу.

Поученија за землеописаније. – У Цикинићевој књигопечатњи, Шабац, 1853.

Застарелост овог практикума (у погледу читања карата, крокисања и панорамског опсервисања), не значи да се, применом одговарајућег топографског кључа, не би могли у постојеће мапе унети недостатни детаљи, чим се штогод тако увиди, с помоћ оптичких справа или одока, са прве стајне тачке, најбоље сред какве раскрснице државних друмова, не искључујући ни друге тачке, при том, које се визирањем могу одредити, а и иначе се видно истичу: цркве, гробља, ћу-

вици и седла, уз помњу понад бусоле и титраја њезине магнетичне игле, премда се и лаик без бусоле спрам севера лако осентава – поготово кад личну гузицу хоће да сачува.

Кампањске предикације. – Поучник за атарске синористе: о риторским дејствима пред закрвљеним сељанима. – Књигопродавац Милисав Кнез, Београд, 1888. године.

Већ по насловима поглавља, као што су: *Са сељаком насамо; Глагоља о обичним стварима; Са кметовима присније упознавање; Провикни се ако те равнодушно гледају*, а и по потанкостима из самог содржаја, види се да је ова књига већма пандурски, негли земљомерски приручник, премда се мисли да и таквом није сувишак у такуму српског катастристе.

Нивелација и регулација вароши и варошица. – Штамп. Нестор и Синови, Београд 1896.

Никакво чудо не би било, ако су ове брошуре листови неразрезани остали, у читавом тиражу, а почем такав стицај ипак није био, онда је уза сваки егземплар следовала и тајна порука: *практиковати супротно оном што у књизи пише*, у чије дословно поштовање никакве сумње не може бити, с обзиром на увид у српских вароши-ца жалосно стање, ни сама Престоница при том да се не изузима, које се никојим начином поправити не да, осем радикално: Божјом трешњом или лагумским рушењем. Испотекар, после, куко и мотико!

М. Ј. Андоновић: Мерење летвама, предавање на Великој школи, сепарат. – брош-издање Краљевско-српске државне штампарије, Београд 1897.

Иако је мерење летвама куд и камо тачније од мерења ланцем и челичном пантљиком, поготово с помоћ Бауернфајндовог инштрумента, није за препоруку да се практикује, осем за најтачнија парчања варошких плацева, почем сељацима и сама помисао на летве, некмо њихова флагрантна приручност, може за крвава предузећа дати махове. Отуда ову брошуру, приручницу за курсисте ниже геодезије на Великој школи, тек академичано ваља призирати.

Пошесне међе и шумски удути, руковођа за судбене извиђаје. – Књиж. Париповић, Крагујевац, 1912.
Немогућно је постојање међа и удута без спорова о њима, а и сам катастар је привремени споразум о чијем се поштовању мора старати државна сила. Тачне и јасне међе нема ни између Божјег царства и Ђавоље републике, некмо да их може бити међу српским дрлијама, што и за шумске удуте подједнако вреди. Ако већ по души не могу, приликом извиђаја и визитација, а по закону морају – судије ће малу вајду од ове књиге имати; такођер и странке у спору.
Црни одбори у српском катастру. Аноним. – Књиж. и штамп. Славуј, Бело Ваљево, 1927.
Одмах се уочити дадне да је овој књизи међу корице уденут слабо уређен записник са већања неког оснаженог црног одбора, који са Високог места има заштиту, накањеног да осталим црним одборима побије цену, рачунајући пре с притицањем бројних ренегата у сопствену ложу негли с новацима и еквидистанцијом спрам свих, у погледу тајних предузећа виних катастриста.
Војено земљомерство и топографија, од геодет. бриг. ђенерала Сл. Росића, са 112 слика. – Штампарница Мијач, Београд, 1934.
Шпиони су сваку герипу Србије давно исцртали, па те герипе ђенералштабски картографи на паузпапиру могу кописати, или на обичној хартији разапетој преко прозорског стаклећа, што ваљда и чине, ишчекујући ратове, или макар народне буне које ишту подизање војске, као теренске кампање током којих се тачност поменутих копија проверава. Отуда се и појав ове књиге може узети као куртоазија штампарнице према њеном писцу.
Наврн-књига. – Гола phantasia.
Многи су трагали и јоште трагају – за сада: узалуд! – за некаквом Наврн-књигом (сред Белог Ваљева и аустријски аташман, том сврхом, испостављен бејаше, којем је и Стари катастар, интиматом с Највишег места, у целости субординисан), почем се сазнало да у њој се находе о будућности Србије оракули и о

прошлости утврђено знање, док се данашњост с непојамном ажурношћу самоописује (невидимим пером у некој Сверуци, како би друкчије?), а кад год да ветри запевку однекуд донесу – промућурнији Ваљевци, ни дан-дањи, не помишљају на далека гробља и сохране, већ да из те, стицајем пронађене књиге неко чита окупљеном свету.

A propos, према глагољу доајен-катастриста, који су свашта веком видели, никакво чудо не би било ако би се у Белом Ваљеву ултимативно испоставио аустријски нови аташман, тобож: због живље за земљомерцем К. потраге, а на ствари да се на лицу места провере овдашњих шпиона извештаји – поготово о војеним диспозицијама и муницијској спреми. Тако то иде, кажу.